

Les mosques de sant Narcís

La llegenda de les mosques es basa en un text inclòs en la *Crònica* de l'historiador Bernat Desclot, acabada l'any 1288, tres anys després que les tropes franceses ocupessin Girona. Desclot escriu que els soldats van haver de fugir per culpa d'una plaga de mosques que ocasionà la pèrdua de 20.000 soldats i 4.000 cavalls. Ens hem de situar a l'any 1285, en el context de l'enfrontament entre el rei Felip III de França –anomenat l'Ardit– i el rei d'Aragó i comte de Barcelona, Pere II el Gran. L'exèrcit francès va assetjar Girona des del mes de juny fins al setembre. Escriu Desclot:

«Primerament, [Déu] els envià una plaga de mosques, que n'hi havia tantes, que en la resta del món mai no se n'havien vist tantes alhora; i eren mosques tan grosses i tan grans com una gla, i entraven pels narius i per les orelles dels cavalls, que no valien mantes ni proteccions de cuir ni cap altra cobertura que els ho pogués impedir; i un cop havien entrat per un dels dits llocs, no hi havia cavall tan fort ni tan poderós que no caigués immediatament mort a terra; així que en aquesta host moriren ben bé quatre mil cavalls de peu i vint mil dels altres. Sens

dubte, la plaga que Déu va donar al rei Faraó a Egipte no fou major que aquesta».

Fixem-nos que Desclot no esmenta el cos de sant Narcís. Fou amb el pas dels anys que la narració es va adornar amb afegits i sant Narcís en va formar part. Cal destacar la primera, apareguda pocs anys més tard, l'any 1293. Un sicilià, Bartholomeo di Neocastro, un cronista al servei de Jaume I de Sicília i fill de Pere el Gran, descriu a *Historia Sicula* que els soldats francesos van profanar el temple de l'avui basilica de Sant Feliu de Girona i van deixar el cos del sant nu fora al carrer. Un ancià pobre que ho veia d'amagat se'l va emportar i el va posar en un bagul a casa seva. El dia següent, d'uns forats del bagul va sortir un eixam de mosques grosses com vespes que ompliren tot l'espai on hi havia l'exèrcit. Els insectes picaren els soldats i els cavalls, que quedaren inflats i moriren a l'instant. La fortor dels cadàvers va infectar l'aire, i els soldats i els cavalls morien.

Per regla general, s'explica que les mosques van sortir de l'interior del sepulcre quan els soldats francesos van profanar el temple. De les escenificacions que ho re-

corden cal remarcar tres quadres: un a Girona mateix, a dins de la basilica de Sant Feliu (del 1675), i els altres dos a les catedrals de Tarragona (primera meitat del s. XIV) i de València (del 1497).

En què s'hauria basat Bernat Desclot? La narració té connotacions bíbliques que recorden les plagues d'Egipte del llibre de l'Èxode, però Anna Cortadellas, en un article a la *Revista de Girona* (setembre-octubre de 1998) ho vincula amb una narració del segle VI d'un escriptor nascut a Calàbria (Itàlia) anomenat Cassiodor, que descriu el setge que va patir la ciutat de Nisibis (avui Nusaybin, a Turquia). La població va ser assetjada per Sapor II, rei de Pèrsia, tres vegades, des del 338 fins al 350, i finalment conquerida el 363. Cassiodor explica que, després de molts mesos de lluita, el bisbe de Nisibis va pujar a la muralla per demanar que Déu enviés mosques i mosquits contra els assetjants. Al cap de poc, un núvol de mosques, mosquits i tàvecs va caure sobre l'exèrcit persa, i es va introduir a les trompes dels elefants i a les orelles i els nassos dels cavalls. Això va provocar la derrota dels perses en els primers setges.

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN

